

(לפְּבֹד דעם אַמעריקאַנער פּרעזידענטן-טאַג)

אַ רעדע געהאַלטן אויף דער דעדיקאַציע פֿון דעם געטיסבורגער בית-עולם

מיט זיבן און אַכציק יאָר צוריק האָבן אונדזערע אַבֹות אַרויסגעבראַכט אויף דעם קאַנטינענט אַ נייַ לאַנד וואָס איז געבוירן געוואָרן אין פֿרײַהייט און אָפּגעגעבן דעם עיקר, אַז אַלע מענטשן זײַנען באַשאַפֿן געוואָרן גלײַך.

הײַנט פֿאַרנעמען מיר זיך מיט אַ גרויסער בירגערקריג, וואָס דאַרף פּרוּוון צי דאָס לאַנד, צי וועלכעס ס'איז לאַנד וואָס איז אויף אַזאַ אַרײַן אַרויסגעבראַכט און געבוירן געוואָרן, וועט לאַנג אויסהאַלטן. מיר קומען זיך צונױף אויף אַ גרויסן שלאַכטפֿעלד פֿון דער מלחמה. מיר זײַנען געקומען אָפּצוגעבן אַ חלק פֿעלד ווי אַ לעצטער רופּלאַץ די, וואָס האָבן געגעבן זײַער לעבן פֿדי דאָס לאַנד זאָל ווײַטער לעבן. ס'איז אין גאַנצן רעכט און פּאַסיק, מיר זאָלן דאָס טאַן.

נאָר אין אַ ברייטערן זײַנען קענען מיר ניט אָפּגעבן — מיר קענען ניט פֿאַרהײליקן, מיר קענען ניט מקדש זײַן — דעם באַדן. די מוטיקע מענטשן וואָס האָבן דאָ געקעמפֿט האָבן אים פֿאַרהײליקט ווײַט איבער אונדזער אַרעמע כוחות צוצוגעבן אַדער צוצונעמען. די וועלט וועט קוים מערקן און ניט לאַנג געדענקען וואָס מיר זאָגן דאָ, נאָר זי וועט קיין מאָל ניט פֿאַרגעסן וואָס זיי האָבן דאָ אויפֿגעטאַן. גיכער דאַרפֿן מיר אַליין די לעבעדיקע זיך אָפּגעבן דער ניט פֿאַרטיקער אַרבעט וואָס די וואָס האָבן דאָ געקעמפֿט האָבן אַזוי ערלעך דערפֿירט ביז אַהער. גיכער דאַרפֿן מיר אַליין זיך אָפּגעבן דער גרויסער עוֹבֶדה וואָס שטייט נאָך פֿאַר אונדז — פֿדי בײַ די כפֿודיקע טױטע זאָלן מיר שעפּן נאָך אַ גרעסערע מאָס מסירת-נפֿש דעם ציל, וואָס זיי האָבן זיך מיט דער פֿולער מאָס אים מוסר-נפֿש געווען — פֿדי מיר זאָלן דאָ אָננעמען אַ החלטה אַז די טױטע זאָלן ניט האָבן אומזיסט געשטאַרבן — פֿדי דאָס לאַנד, מיט גאַטס הילף, זאָל אויף סײַ געבוירן ווערן אין פֿרײַהייט — פֿדי די רעגירונג פֿון דעם פֿאַלק, דורך דעם פֿאַלק, פֿאַר דעם פֿאַלק, זאָל ניט פֿאַרגיין פֿון דער ערד.

דעם 19טן נאָוועמבער 1863
ייִדיש: רעדאַקציע

אייבראהאַם לינקאָלן